

ENERGISTØTTE FOR VERNEVERDIGE FAG MED KRAFTKREVENDE PROSESSER

Tilvirkning av kunstverk og bruksrelatert kunsthåndverk i materialene glass og keramikk krever mye energi. Levekårsbedrifter i denne bransjen kjennetegnes av lav inntjening og små marginer. Reduksjon eller nedleggelse av virksomhet er allerede en konsekvens av de sterkt økede kraftprisene.

Keramikerfaget og glassblåserfaget står på Unescos liste over verneverdige håndverksfag. For at Norge skal oppfylle sine forpliktelser iht. Unescokonvensjonen om vern av den immaterielle kulturarven, må disse virksomhetene sikres en forutsigbar energistøtte. Verkstedene er sentrale for opplæring og opprettholdelse av faget. Det er ikke noe annen utdanningsmulighet innen glassfaget på høyere nivå.

Regjering og Storting har allerede funnet ordninger for landbruket og frivilligheten. Nå må det anerkjennes at disse kunstnergruppene er spesielt utsatte i energikrisen. Norske Kunsthåndverkere foreslår en treffsikker og avgrenset ordning som kompenserer for de økte energikostnadene.

Den foreslåtte lånegarantiordningen for enøk-tiltak vil ikke være aktuell for kunsthåndverkerne fordi den økonomiske belastningen vil bli for stor. Derfor foreslår vi en annen innretning som ivaretar enøk. Dette må kombineres med en forutsigbar strømstøtte – ellers blir risikoen for stor for glasshyttene.

LØSNING FOR AVGRENSNING FINNES ALLEREDE

Virksomheter som driver mineralogiske prosesser har rett på fritak fra elavgift (jf. stortingsvedtaket § 2 bokstav g, saf. § 3-12-13¹). Tilvirkning av glass og keramikk er del av dette fritaket. Gass benyttet til smelting av glass som ledd i produksjon av ferdige produkter er også omfattet av fritak.

Det betyr at myndighetene allerede har på plass en praktikabel, avgrenset ordning for energibruk ved keramikk- og glassproduksjon som kan benyttes for en energistøtteordning gjennom strøm² og gass-selskapene. Mineralogiske prosesser faller inn under næringskode 23 i Statistisk sentralbyrås (SSB) standard for næringsgruppering, men det er ikke et vilkår at virksomheten er registrert med næringskode 23 for å ha krav på fritaket. Det vil være tilstrekkelig at virksomheten driver prosesser som hører inn under næringsgruppe 23. Se nærmere omtale i prinsippvedtak fra Skatteetaten³.

Vanlige næringskoder for virksomheter innen glass og keramikk er følgende:

- 23.410 Produksjon av keramiske husholdningsartikler og dekorasjonsgjenstander
- 23.130 Produksjon av emballasje og husholdningsartikler av glass og krystall
- 90.031 Selvstendig kunstnerisk virksomhet innen visuell kunst

FORSLAG ENERGISTØTTEORDNING OG OMSTILLINGSSTØTTE

Virksomheter som tilvirker kunstverk og bruksrelatert kunsthåndverk i glass og keramikk med omsetning under 6 mill./år og som kvalifiserer til avgiftsfritak på kraft, gis strømstøtte på 90 % over 70 øre/kWh og gasstøtte på 90 % over 10 kr/kg frem til 31.12.23. For å overholde sine forpliktelser iht. Unescokonvensjonen, vil Stortinget videreføre strømstøtten så lenge strømprisen overstiger 70 øre pr. kWh (justert for kpi). Gasstøtten avvikles f.o.m. 1.1.2024. Ordningen håndteres gjennom nettleie- og gasselskapene, hjemlet i lov eller forskrift.

Det gis en engangs omstillingsstøtte for overgang fra gasskraft til strømkraft for glasshytter. Støtten gis for 90 % av dokumenterte kostnader og et tak på støtten pr. smelteovn på 600 000 kr. Ordningen administreres av Miljødirektoratet.

¹ Forskrift om særavgifter: <https://lovdata.no/forskrift/2001-12-11-1451/§3-12-13>

² Eks. skjema avgiftsfritak: <https://www.elvia.no/nettleie/alt-om-nettleie/krav-om-reduisert-satsfritak-fra-avgift-pa-elektrisk-kraft/>

³ <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/uttalelser/prinsipputtalelser/om-forstaelsen-av-begrepet-mineralogiske-prosesser-i-stortingets-vedtak-om-co2-avgift-pa-mineralske-produkter--5-forste-ledd-bokstav-a-og-vedtak-om-avgift-pa-elektrisk-kraft--2-bok>

ANSLAG KOSTNADER I FORESLÅTTE ORDNINGER

Anslagene er basert på innhentede tall for gjennomsnittlig, årlig forbruk og pris på hhv. strøm og gass.

ANSLAG STRØMFORBRUK OG -KOSTNADER	Årlig forbruk kWh	Kostnad før*	Kostnad nå**	Differanse
Glassblåser – strømdrevet smelteverk	100 000	35 000	261 000	226 000
Glassblåser – kombinert strøm/gass	40 000	14 000	104 400	90 400
Keramiker strøm pr.år	7 000	2 450	18 270	15 820
ANSLAG KOSTNAD STRØMSTØTTE	Merkost o/70 øre	Antall	Total m/ 90 % dekning	
Glassblåser – strømdrevet smelteverk	191 000	17	2 922 300	
Glassblåser – kombinert strøm/gass	76 400	14	962 640	
Keramiker strøm pr.år	13 370	250	3 008 250	
SUM STRØMSTØTTE			6 893 190	
ANSLAG GASSFORBRUK OG -KOSTNADER	Årlig forbruk kg	Kostnad før***	Kostnad nå****	Differanse
Glassblåser – gassforbruk kombinert strøm/gass	22 000	163 460	309 760	146 300
Keramiker gassforbruk pr.år	400	2 972	5 632	2 660
ANSLAG KOSTNAD GASSTØTTE	Merkostnad o/ 10 kr	Antall	Total m/ 90 % dekning	
Glassblåser – strømdrevet smelteverk	89 760	14	1 130 976	
Keramiker gass pr.år	1 632	30	44 064	
SUM			1 175 040	
ANSLAG KOSTNAD OMSTILLINGSSTØTTE/ ENØK-TILTAK	Kostnad/ makstak	Antall	Engangs-kostnad	
Overgang glassmelteverk fra gass til strøm	600 000	14	8 400 000	
SUM			8 400 000	
ANSLAG KOSTNADER SAMLET				
SUM STRØMSTØTTE, avrundet			6 900 000	
SUM GASSTØTTE, avrundet			1 200 000	
SUM OMSTILLINGSSTØTTE			8 400 000	
SUM 2023			16 500 000	
Forklaring		Kilde		
* Basert på gj.snittlig pris pr. kWh 2016–2020	0,35	Månedpris Norpool 2016–22		
** Basert på gj.snittlig pris i 2022 jan–sept	2,61	Månedpris Norpool 2022		
*** Basert på gj.snittlig kostnad på gass i 2020	7,43	Fakturaer glasshytte		
*** Basert på gj.snittlig kostnad på gass i 2022 jan–sept	14,08	Fakturaer glasshytte		